

PUHE YHTENÄISYYSJUHALASSA HÄMEENLINNAN  
=====

T.Y:n TALOLLA JA RAATIHUONEESSA 19/11 - 1941.  
=====

"Hämeen Kansan" selostus.

Puhuja johdatti kuulijain ajatukset asiaan huomauttamalla, miten suuren huomion kohteena Suomi on näinä aikoina ollut maailman suurvaltojen keskuudessa. Näin suurta huomiota ei näin pieni maa olisi voinut saada, ellei se olisi omalta osaltaan joutunut olemaan suurien tapahtumien polttopisteessä. Jo kaksi vuotta on maamme ollut yhtämittaisen ankaran painostuksen alaisena. Ennen talvisotaamme meiltä vaadittiin alistumista sellaiseen, johon emme voineet suostua. Eteläiset pienet naapurimme alistuivat niihin, ja ne menettivät itsenäisyytensä. Suomi sai taipumattomuutensa takia sodan. Tuo sota oli epätoivoinen vihollisen suunnattoman ylivoimaisuuden takia ja siksi olikin lopulta myönnyttävä raskaaseen rauhaan. Sekä sotaan ryhtyminen jättiläisuurta vihollista vastaan että myöskin rauhan tekeminen niin raskailla ehdoilla kuin se silloin oli tehtävä, vaativat suurta rohkeutta, mutta meillä ei kum-

paissakaan tapauksessa ollut valinnan varaa, jos mielimme säilyttää itsenäisyytemme.

Pakkorauhan jäkeinen aika oli edelleen maallemme tuskallista, sillä vaatimukset seurasivat toistaan ja niihin oli suostuttava, jos mielittiin elää rauhassa. Kun tuollaisena aikana vihollisen taimesta ruvettiin maata soluttamaan sisäisesti, vaati tuon solutustyön tukahduttaminen taaskin suurta rohkeutta, sillä sen tekijöillä oli takanaan tehtävän antajana jättiläismäinen vihollisemme. Kuitenkin oli tuonkin askeleen ottaminen sellainen välttämättömyys, ettei muu voinut tulla kysymykseen.

Kun viime kesäkuussa alkoi sota uudelleen, ei se ollut varsinaisesti uusi sota vaan jatko talvisotaan. Nyt oli tilanne kuitenkin aivan toisenlainen, sillä vihollistamme vastaan hyökkäsi omalta taholtaan suurvalta. Näin syntyneessä uudessa tilanteessa ovat sitten toiset suurvallat, Englanti ja Yhdysvallat, ruvenneet antamaan maallemme neuvoja, joiden mukaan joukkomme olisi vedettävä vanhojen rajojemme taakse. Suomi on kuitenkin edelleen sellaisen välttämättömyyden edessä, että sen täytyy itse saada päättää sodastaan. Tuntuukin siltä, että jos Englanti ja Yhdysvallat olisivat halunneet auttaa Suomea sen suurimmassa ahdingossa ollessa, olisi sen pitänyt tapahtua ennen sodan syttymistä. Meidän suhteemme viholliseemme ei ole yhtään muuttunut näiden kahden vuoden aikana, mutta sen sijaan on Englannin ja Yhdysvaltain suhde muuttunut aivan päinvastaiseksi.

Politiikassa ei aina voida täydellä varmuudella sanoa, mikä menetelmä olisi viisainta. Se voidaan nähdä vasta vuosien, ehkäpä vuosikymmenien perästä. Mutta se osataan jo nyt sanoa, että meillä ei ole ollut mahdollisuutta muunlaisiin ratkaisuihin, koska

oma turvallisuutemme on vaatinut menettelemään niin kuin on menetelty.

Tuo suuri huomio, jota olemme saaneet osaksemme Englannin ja Yhdysvaltain taholta sellaisessa muodossa, että meitä neuvotaan vetämään joukkomme pois rintamilta, johtuu vain siitä, että siellä tahdottaisiin saada Muurmannin rata käytettäväksi palvelemaan niiden Neuvostoliitolle lupaamaa avustusta. Samassa yhteydessä on tehty viittauksia rauhan solmimiseen Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Se on kuitenkin sangen mystillinen asia, sillä ei ole edes tiedossamme, kuka rauhaa tarjoaa ja millä ehdoilla. Neuvostoliitto itse ainakin on selittänyt, ettei se ole mitään rauhantekoa ajatellutkaan. Eikö se meidän taholtamme olisi mahdollistakaan, vaikka Neuvostoliitto olisikin halukas rauhaan, sillä meillä on kyllä kokemuksia tuon valtion lupausten pettäväisyydestä. Englanti ja Yhdysvallat eivät myös kykene rauhaa takaamaan. Jos Englanti nyt Neuvostoliiton vaatimuksesta julistaisi Suomelle sodan, olisi se outo toimepide ja samaa olisi sanottava, jos Yhdysvallat sellaiseen yhtyisivät. Eihän Yhdysvallat ole vielä julistanut sotaa Saksaakaan vastaan, vaikka ne ovat olleet suoranaississa vihollisuussuhteissa keskenään.

Sekä näiden suurvaltain otteiden yhteydessä että muutenkin on paljon puhuttu Suomen sodan päämääristä. Ovathan Suur-Suomi-jutut olleet aivan jokapäiväisiä eräiden piirien kesken. Kuitenkin on tarpeen suhtautua näin vakaviin asioihin harkinnalla ja pitää päät kylminä. Aika ei ole sovelias kannunvalannalle. Me käymme nyt niinkuin talvisodassakin puolustustaistelua ja mikäli on ollut pakko mennä omien rajojen yli, on sen täytynyt tapahtua vain vihollisen hyökkäysasemien poistamisen vuoksi. Vallatut alueet täytyy tietenkin pitää miehitettyinä siksi, kunnes sota päättyy, mutta

sen jälkeen on aivan eri asia kenelle nuo alueet tulevat kuulumaan, saavatko ne itsenäisyyden vai liit-tyvätkö meihin tai muihin. Se on ajan ratkaisusta riippuva asia.

Ei ole ihme, että tällainen aika on vaikea eletettäväksi. Sotaa käyvissä maissa on kansalaisilla puutetta kaikesta, muualla maailmassa taas on pulaa ylituotannon takia, jota ei voida sijoittaa. Ja jos sotaa jatkuu vielä kauan on mahdollista, että tilanne ximä kiristyykin vielä huomattavasti. Tällainen tilanne vaatii mitä suurinta harkintaa ja ennenkaik-kea kansalaisten yhteisvastuuntunnetta. Meillä onkin kansalaisten yhteisymmärrys ilahduttavalla tavalla edis-tynyt. Nythän ollaan vain yksi kansa, sensijaan että ennen oli aivan kuin maassa olisi ollut kaksi eri kansaa köyhälistö ja omistava luokka. Kun näin on käynyt, on mahdollista, että suuretkin vaikeudet voi-tetaan, mutta se edellyttää lisäksi sen, että asiat on osattava luokitella oikeaan arvojärjestykseen ja kä-sitellä niitä siten, että pienet asiat erottuvat suu-rista. Jälkimmäiset vaativat suurta yksimielisyyttä ja niin kauan kuin sitä riittää, voidaan toivoa kansal-lemme valoisa tulevaisuutta. Siihen moninaiseen pro-pagandaan, jota meillekin eri tahoilta tyrkytetään, on osattava suhtautua oikealla tavalla, eikä ole annet-tava sen viedä meitä harhaan. Se kansanvallan tie, jota olemme kulkeneet on ollut meille onneksi kulu-neiden kahden vuoden aikanakin. Sitä tietä me halu-amme edelleenkin kulkea.

---